

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus IV. Quale peccatum sit transgressio prædictorum Canonum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

sonis, ac rebus concessa, ad tempus, ut dicitur c. i. de treuga, & pace. Unde, qui facit treugam, non faciat pacem, nec desistit à bello, nisi ad tempus; gloss. in cit. c. significavit. V. Post treugam. Not. 5. Durante bello, inter Christianos, & Saracenos, nullas omnino merces, etiam aliàs non prohibitas; nullumque subsidium hostibus fidei præstare licitum esse sub poena excommunicationis lata sententiæ, c. quod olim 12. h. t. Not. 6. Cum prædictis decretalibus concordare Extravagantem 1. de Jud. inter communes, ubi insuper statuitur, ut tales, in diebus dominicis, ac festis publicè denuntientur excommunicati. 2. Ut sint perpetuò infames, incapaces testari, vel succedere ex testamento, aut ab intestato; ab omnibus actibus legitimis exclusi, bonis eorum ad fiscum devolutis: imò etiam jure civili, sub poena confiscationis omnium bonorum, & ipsius personæ, poenâ capitali, ejusmodi exportationes armorum prohibentur, ut dicitur L. 2. C. quæ res exportari non debent. Similes prohibitiones extant in Extravag. Copiosus, Joannis XXII. & Clement. Cedis. cod.

633 Not. 7. Christianis quoque prohibitum est, habitare simul cum Saracenis. c. Judæi. 2. h. t. nec licere quicquam illis vendere, ad eum finem, ut extruantur, fabricentur, aut muniantur idolorum fana, c. Consultat. 7. eod. licet tamen missis ad conversionem fidelium, servatâ tempo. um qualitate vesci cibis, qui ab illis apponuntur, c. quam sit eod. Not. 8. Saracenos (idem est de Judæis) qui habitant in terris Christianorum, debere uti habitu, à Christianis distincto; & in die passionis Domini non debere in publicum progredi, c. in nonnullis, 15. eod. nec capaces esse publicorum munerum inter Christianos. Sic Barbof. in c. Cum sit, eod. quomodo autem eis regalia vendi possint, constat ex dict. de Judæis, supr.

ARTICULUS III.

De Servis Judæorum, & Saracenorum.

634 Supponendum, *Servum* propriè, ac strictè acceptum, esse, qui jure gentium, vel civili, dominio alterius contra naturam subijcitur. Hic autem nomen *Servi* latissimè sumitur, prout dicitur à *Serviando*, ita, ut eo nomine comprehendantur, famuli, & famulantes alicui pro

mercede, seu stipendio. Sic Vallensis hic §. additur autem; his præmissis: In c. i. de Judæis statuitur, ne ullus Christianus Judæo serviat, & cuilibet permittatur, Christianum, servum Judæi, ab hoc, sive ad ingenuitatem, sive ad servitium, duodecim solidis redimere; quod etiam dicendum est, si servus Judæi desideret fieri Christianus, & à Domino non permittatur, sic. c. presenti, h. t. Hinc deducit Barbofa ex cit. c. i. quòd Princeps secularis non possit permittere in suo regno, quod Judæi habeant mancipia Christiana. 2. Quòd Episcopi non possint in hoc puncto dispensare. 3. Quòd si Servus asseratur emptus ab infideli, causa matrimonii, & infra sex menses expositus, emptorem non invenerit, duodecim solidis persolutis liber efficiatur; potest tamen Judæus Christianum habere in adscriptitium, in consequentiâ ruris, quod possidet, c. Multorum, h. t. Azor. p. i. l. 8. c. 22. q. 8. An vero Judæis liceat suorum liberorum habere Nutrices Christianas constat ex Artic. 1.

ARTICULUS IV.

Quale peccatum sit transgressio prædictorum Canonum?

R Esp. in iis casibus, ubi agentibus con- 635 trarium ei, quòd dictis canonibus statutum est, apponitur poena excommunicationis lata sententiæ, transgressionem ex genere suo esse peccatum grave. Nam commissio peccati, cui statuitur in poenam excommunicatio simpliciter, semper est mortalis ex genere suo; hæc enim poenâ semper supponit peccatum grave, ut dicemus infra de sent. excôm. In reliquis autem, ubi transgressioni non statuitur poena, supponens peccatum grave; sed lex procedit præcisè prohibendo communicationem, propter periculum perversionis ad recessum à vera, & amplexum falsæ Religionis, transgressio pariter ex genere suo mortalis erit, ubi periculum est proximum. Nam sine graviter prohibito, graviter quoque prohibitum est, exponere se periculo proximo talis finis. Denique in his, in quibus inimicis crucis Christi, & Christiani nominis hostibus, præsertim constanter talibus, prohibetur subministrare arma, & similia, quibus in bello, & hostilibus invasionibus vehementer juvantur ad eum finem, qui est Christianos invadere.

vadere, possessionibus suis spoliare, Christi cultores delere, & sectas suas in terras fidelium, extincto, aut suppresso Christi, ac Cultorum ejus nomine, invchere, trans-

gressio pariter ex genere suo gravis est, utpote medium, ex se aptum, suppeditans in his circumstantiis ad finem divino jure graviter prohibitum.

QVÆSTIO VII. IN TITULUM VII. DE HÆRETICIS.

636 **H**æresis, ut notavimus n. 619. dicitur ab electione, per quam homo baptizatus sibi eligit disciplinam, seu doctrinam contra fidem ab Ecclesia propositam, cui pertinaciter adhæret. Hinc, qui post professionem fidei factam in baptismo, errorem aliquem contra definitionem Ecclesie cum pertinacia tuetur, hæreticus est, & quidem tantum *materialis*, si ignoret, se errare; *formalis* autem, si errare se scit, & nihilominus errorem suum pertinaciter defendit. V. c. *qui in Ecclesia*, cum seq. 2. 4. quæst. 3. his præmissis:

ARTICULUS I.

De Hæreticis.

637 **A**gimus hic de Hæretico formali, *non utcumq;*, sed prout subjacet pœnis Ecclesiasticis. Ex quo inferes, sub nomine *Hæretici*, prout ab Ecclesia punibilis, non venire. 1. Hæreticum *materialem*. Si enim inculpabiliter erret contra fidem, culpâ caret; igitur, & pœnâ. 2. Nec Hæreticum *formalem*, *pure mentalem*, qui scilicet nullo externo signo prodat latentem in animo hæresim; quia sic non præbet materiam censuræ, vel jurisdictionis Ecclesie. Nam de purè internis non judicat Ecclesia. Si quis autem mente retineat veram fidem, licet actu externo sapiat hæresim, saltem in foro poli, seu conscientie, hæreticus habendus non est. Sic Azor instit. moral. p. 1. l. 8. c. 9. Julius Clarus in præct. crim. §. *Hæresis*.

638 Præterea not. 1. non esse hæreticum, nisi in eo sit error, seu falsum judicium contra aliquam veritatem fidei, ab Ecclesia propositam. Error enim proprie importat falsum judicium. Not. 2. cum,

qui errat circa res fidei, paratus tamen est, corrigi, cum errorem invenerit, non esse censendum hoc loco hæreticum, quia sic ejus error non est conjunctus cum pertinacia c. *dixit Apostolus* 24. q. 3. Not. 3. Hominem, qui errat involuntariè, ac indeliberatè circa res fidei, aut invitatus patitur tentationes circa illas, non esse hæreticum; sic enim non errat voluntariè (consequenter per peccatum hæresis) contra fidem. Not. 4. Ad hæresim non sufficere errorem in fide, nisi conjunctum cum pertinacia (c. *qui in Ecclesia*, ead. causa, & quæst.) quæ in eo stat, quòd quis sciens suam opinionem adversari universalis Ecclesie Christi in terris doctrinæ, ac definitioni, nihilominus illum hujus doctrinæ præferat. Ut autem dicatur, *non scire* hanc contrarietatem, sufficere ignorantiam, licet graviter culpabilem, & crassam; docet Sanch. l. 2. moral. c. 7. n. 20. imò & affectatam propter tædium inquirendi veritatem, vel aliam similem causam, juxta Layman. l. 2. tr. 1. c. 13. n. 2. Sanch. cit. n. 23. Nam hæresis non est peccatum *ignorantiæ*, sed *infidelitatis* sitæ in errore contra fidem, quem quis pertinaciter, hoc est *scienter*, defendit contra judicium Ecclesie.

Dixi superius, ad hæresim requiri, 639 quòd erret contra fidem, *quam in baptismo suscepto professus est*, quòd intellige *de Hæresi, ut subjacet pœnis Ecclesie*. Cœterum ut quis sit verè hæreticus non solum coram DEO, sed etiam Ecclesia, sufficit, quòd erret contra fidem propositam ab Ecclesia Catholica; esto nunquam *fidem infusam* susceperit, vel in baptismo professus sit, modò fide humana novum testamentum receperit, vel Christum confessus sit. Hinc Anabaptistæ sunt simpliciter hæretici, esto primum adulti baptizentur. Sic Pirhing h. t. n. 3. Si enim negaret Christum, seu novum